

Redsel for katolikkene i EF uttrykk for vantro

Professor dr. med.
Olav Hilmar Iversen.

Ja til Europa er ja til trygghet

Valget står mellom å være med og øve innflytelse eller å måtte dilte med uten å kunne gjøre noe

I debatten om norsk medlemskap i EF inngår sosialpolitikken som et viktig ledd. Fra motstanderne hevdes det at en inntreden i EF vil innebære mange alvorlige konsekvenser for helse- og sosialarbeidet i Norge. Vi har flere sosiale goder enn folk i EF-landene og de sosialpolitiske landvinninger vi er nådd fram til, vil bli redusert ved innordning i en felles sosialpolitikk.

— I EF-landene kommer de mest vanskeligstilte ofte sist i køen når det gjelder hjelpetiltak, hevdes det.

Det samme blir jo riktignok hevdet også hos oss. Men likevel — det gamle ord «Vi vet hva vi har, men ikke hva vi får» har vel ennå gyldighet —. Og kanskje er det best å stå vakt om det vi har, og ikke gi oss ut i det ukjente?

Dette er imidlertid spørsmål som vi alle blir nødt til å vurdere og ta stilling til når vi skal legge vår stemme i vektskålen ved folkeavstemningen. Det er jo ikke bare politikk og økonomi, industri, landbruk og fiske det er tale om. Det gjelder livs- og arbeidsvilkår og sosiale forhold. Det gjelder mennesket i fellesskapet.

Av RAGNA HERMSTAD

Vårt Land legger problemene på bordet til professor, dr. med. Olav Hilmar Iversen, som også er formann i Statens Sykehusråd.

— Blir det tap eller vinning for Norge å gå inn i det europeiske fellesskapet? Vil den sosiale trygghet som vi etterhvert har bygget opp bli redusert?

Professor Iversen er nylig flyttet inn i Rikshospitalets siste nybygg, Patologisk Institutt. En bygning som vel kan stå som ett av mange eksempler på den høye standard som vår medisinske forskning og vårt helsevesen er nådd opp til. — — —

— La meg da med engang få bekjenne farve, sier professoren. Av mange grunner er jeg tilhenger av at vi bør slutte oss til EF.

Først og fremst ut fra alminnelige samarbeidstanker. Utviklingen i historien kan vi si har gått mot samarbeid mellom stadig større grupper. Fra familien til stammen, så videre til landsbyer og deretter slo stammene seg sammen i felles distrikter.

Vi må jo ikke glemme at lille Norge engang var inndelt i mange små kongeriker. I dag er det vel ingen som ikke er glad for at Norge ble samlet til ett rike.

Nå kunne jeg nok ha ønsket at det første trinn i samarbeid ut over landegrensene var en nordisk union. Jeg tror mennesket trenger en modning for samarbeid. Det er grunn til å merke seg at de som nå går mot EF i sin tid var imot både EFTA og en nordisk union.

Men nå har vi sjansen til å gå inn i et ordnet og vel regulert samarbeid i Vest-Europa. Dette har etter mitt skjønne perspektiver mot en politisk eller økonomisk union som engang i fremtiden også kan omfatte Øst-Europa.

— Tror De Sovjet vil akseptere det?
— Forutsetningen må jo være at det blir en oppmykning i den sovjetiske politikk. Men når Sovjet får se at Europa frigjør seg fra USA's økonomiske og militære makt, kan det være mulig at situasjonen vil forandre seg. Men jeg tror nok dette vil ligge langt frem i tiden.

Vi kan være med og øve innflytelse

— Men nå til de sosialpolitiske spørsmål. Får vi opprettholde vårt trygdevesen, vår sosialomsorg og vårt helsevesen på samme nivå?

— Såvidt jeg kan forstå vil våre trygdeordninger kunne opprettholdes fullt ut. Kan hende kan komme til å danne mønster for fremtidig tankegang i andre europeiske land.

Når England nå blir medlem, så må vel selv de mest venstreradikale være enig i at det engelske statsdirigerte helsevesen ligger langt nærmere det system de ville måtte ønske seg her. Likevel tror jeg pasientene har det bedre i Skandinavia enn i England. Norsk politikk har jo nettopp vist at det er mulig å gjennomføre fornuftige reguleringer på helsevesenets område. Mener man at vi har gjort det noenlunde bra her i landet, så bør man vel se det som en stor oppgave å få være med å øve innflytelse på bestemmelsen av sosialpolitikken i hele Europa.

Vi er et lite folk

Vi må jo se i øynene at vi er et folk på bare knapt 4 millioner i Norge, og vi er økonomisk og på mange andre måter organisk bundet sammen med resten av verden, enten vi vil det eller ikke.

Valget i dag står mellom å være med på å øve den innflytelse som svarer til 4 millioner mennesker og styrken i våre argumenter eller å måtte dilte med uten å kunne øve innflytelse.

Som formann i Statens Sykehusråd har jeg i høy grad lært å forstå at sosialpolitikk er et spørsmål om penger. Hadde vi hatt muligheter for større bevilgninger, kunne vi ha utdannet flere leger, bygget større sykehus osv.

Når derfor noen sier at vi ved å stå utenfor EF må akseptere en økonomisk vekst som er bare 2 pst. lavere enn veksten

i EF, så betyr dette at vi også aksepterer en 2 pst. dårlige sosialpolitikk. Men to prosent pr. år i 50 år, er hundre prosent. Det vil si at den som stemmer mot EF i dag, gir sine barnebarn en situasjon hvor for eksempel mulighetene til aktiv sosialpolitikk bare er halvparten så stor som den kunne vært ved medlemskap.

Opphoping i byer ikke noe spesielt for EF

— Men hva så med den samfunnsutvikling som EF etter manges mening i så sterk grad representerer med økt sentralisering, urbanisering, fraflytting av utkantstrøk, opphoping av mennesker i byer og slumstrøk — er ikke dette prosesser som skaper sosiale problemer?

— Jo, dette er forhold som fører til det såkalte klientskapende samfunn. Men trenger til å flytte sammen og bo i byer, er ikke noe spesielt for EF-landene. Det synes å være en dypt menneskelig tendens som en finner overalt i verden. Og etter erfaringer fra et års opphold i et utviklingsland i Afrika tror jeg jeg kan forsikre at denne tendensen er sterkest i de fattigste land. Og med en stadig utvikling av industrien kan man vel heller ikke hindre at folk flytter sammen i større byer og sentra. Det vi etter min mening må satse på er å gjøre byene levelige for å hindre stress og nervøsitet. Når det ellers gjelder distriktsutbygging så er det jo forutsetningen at det skal føres en aktiv distriktpolitikk innen fellesskapet. Og her er det store muligheter for Norge å få tilskudd fra EF's sosialfond.

— Mange mener å finne holdepunkter i Bibelen for å advare mot at Norge går inn i EF. Mener De at Bibelen har konkrete svar å gi på slike spørsmål?

— Det er jo kristne mennesker som mener å kunne si noe sikkert om dagens praktiske situasjon ut fra Bibelens profetier. Men jeg tror dette er manglende sindighet hvor man søker å finne støtte i Bibelen for sin egen ønsketenkning.

— Men hva med den katolske dominans i EF-landene?

— Det er helt umulig for meg å forstå denne engstelsen for katolikkene. Vi lever dog i en luthersk kirke med en lære som i reformasjonstiden overvant halvparten av den katolske kirke. Det må være en sørgelig mangel på tro hvis man ikke ser det

nærmere samarbeid med katolske land med derav følgende muligheter til fremleggelse av det evangeliske standpunkt som en misjonsmulighet vi aldri tidligere har hatt i Europa. Redsel for katolikkene er etter mitt skjønn uttrykk for vantro og utrygghet på eget standpunkt.

— Har De overhodet ingen betenkeligheter overfor EF-samarbeidet?

— Man kan selvfølgelig aldri få noe uten å gi avkall på noe. Vi har ikke fått det fullt så bra som vi kunne ønske for jordbruk og fiske. Men såvidt jeg kan forstå utgjør dette bare 2 pst. av vårt brutto nasjonalprodukt. Det overføres årlig nesten 2 milliarder kroner fra industrien og skipsfartens inntekter til landbruket. Skal dette fortsette, må vi jo

sørge for at skipsfart og industri fortsatt er i en god posisjon.

— Mener De ikke at det er absolutt nødvendig å opprettholde jordbruk her i landet?

— Jo, av hensyn til trivsel hos de mennesker som driver i jordbruk og vårt folks behov for landbruksprodukter og en mulig krisesituasjon, mener jeg det er riktig å opprettholde et best mulig landbruk, selv om vi har vanskelige klimatiske forhold.

Fisket står på mange måter i en annen situasjon i det det også er en viktig eksportnæring.

Når jeg veier mot hverandre fordeler og ulemper, så er jeg personlig kommet til at jeg vil stemme for medlemskap i EF, sier professor Olav Hilmar Iversen.